

TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CHO GIÁO VIÊN MẦM NON VÀ QUẢN LÝ BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CHUYÊN MÔN CHO GIÁO VIÊN MẦM NON THEO CHUẨN NGHỀ NGHIỆP Ở VIỆT NAM

Nguyễn Thị Thu Huyền
Hệ thống Mầm non Tuổi thơ

Tóm tắt: Bài báo tổng quan các nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non và quản lý hoạt động bồi dưỡng theo chuẩn nghề nghiệp ở Việt Nam. Kết quả cho thấy các nghiên cứu đã làm rõ vai trò, nội dung và phương thức bồi dưỡng, đồng thời đề xuất nhiều biện pháp quản lý như nâng cao nhận thức, xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện và kiểm tra đánh giá. Tuy nhiên, vẫn còn thiếu các nghiên cứu chuyên sâu về quản lý bồi dưỡng đối với giáo viên mầm non tư thục trong bối cảnh địa phương cụ thể. Trên cơ sở đó, bài báo xác định khoảng trống nghiên cứu và định hướng tiếp cận nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non.

Từ khóa: Quản lý giáo dục; bồi dưỡng giáo viên; năng lực chuyên môn; chuẩn nghề nghiệp; giáo viên mầm non; trường mầm non tư thục.

RESEARCH OVERVIEW ON PROFESSIONAL DEVELOPMENT FOR PRESCHOOL TEACHERS AND THE MANAGEMENT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT ACCORDING TO OCCUPATIONAL STANDARDS FOR PRESCHOOL TEACHERS IN VIETNAM

Abstract: This paper reviews studies on professional competence development for preschool teachers and the management of such development in accordance with occupational standards in Vietnam. The findings indicate that previous studies have clarified the roles, content, and approaches to professional development, while proposing various management measures such as raising awareness, planning, organizing implementation, and conducting evaluation. However, there remains a lack of in-depth research on managing professional development for private preschool teachers in specific local contexts. On this basis, the paper identifies research gaps and proposes directions to enhance the effectiveness of managing professional competence development for preschool teachers.

Keywords: Educational management; teacher professional development; professional competence; occupational standards; preschool teachers; private preschools.

Nhận bài: 24/02/2026

Phản biện: 20/04/2026

Duyệt đăng: 25/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục, phát triển năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non (GVMN) theo chuẩn nghề nghiệp là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao chất lượng giáo dục. Thực tiễn cho thấy hoạt động bồi dưỡng đã được triển khai với nhiều hình thức, song hiệu quả chưa đồng đều, đặc biệt ở các cơ sở mầm non tư thục. Công tác quản lý bồi dưỡng còn hạn chế về tính hệ thống và mức độ gắn kết với chuẩn nghề nghiệp. Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu đề cập đến bồi dưỡng và quản lý bồi dưỡng giáo viên mầm non, song còn thiếu các nghiên cứu chuyên sâu trong bối cảnh cơ sở tư thục gắn với điều kiện địa phương. Vì vậy, việc nghiên cứu và đề xuất định hướng nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non là cần thiết.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Các nghiên cứu về quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp

Trong thời gian gần đây, có nhiều công trình nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho GVMN theo chuẩn nghề nghiệp và quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho GVMN theo chuẩn nghề nghiệp tại các địa phương cụ thể. Trong nội dung nghiên cứu này, chúng tôi hướng tới điểm lại các nghiên cứu theo hai nhóm nội dung trên.

Trong đề tài *Phát triển đội ngũ giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp ở quận 9, thành phố Hồ Chí Minh* của tác giả Lê Thị Tuyết Mai đã khảo sát và phân tích thực trạng bồi dưỡng cho GVMN tại địa phương này. Từ đó, tác giả kết luận thực trạng cho thấy, đội ngũ GVMN ở Quận

9, thành phố Hồ Chí Minh có được những thuận lợi như: Đa số GV có chuẩn đào tạo tương đối cao, có lòng yêu nghề, có trách nhiệm với công việc; Các trường mầm non trên địa bàn Quận đã chú ý đến công tác đào tạo, bồi dưỡng nhằm nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ GVMN góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đội ngũ GV để đáp ứng nhu cầu ngày càng cao về chất lượng đào tạo của nhà trường; Lãnh đạo các nhà trường đã quan tâm, hỗ trợ, tạo điều kiện về mặt tinh thần cũng như vật chất giúp đội ngũ GV hăng say, nhiệt tình trong công tác. Tuy nhiên, chất lượng đội ngũ là vấn đề còn nhiều trở ngại. Năng lực chăm sóc và giáo dục trẻ của GV còn bộc lộ nhiều thiếu sót, chưa đáp ứng mong muốn của xã hội. GV chưa nắm bắt kịp thời những đổi mới của giáo dục mầm non. Điều này làm cho mọi người lo ngại về sự không tương ứng giữa năng lực thật với chuẩn đào tạo. Mặt khác, do những điều kiện khách quan và chủ quan nên việc trau dồi chuyên môn nghiệp vụ không được tiến hành hiệu quả. Từ thực trạng trên, người viết đề xuất 07 biện pháp nhằm nâng cao chất lượng bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho GVMN.

Tác giả Nguyễn Thị Thế Bình trong công trình *Quản lý rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ Sư phạm trong đào tạo giáo viên mầm non* đã đề cập đến việc vận dụng lý luận kỹ năng nghiệp vụ Sư phạm vào thực tế trong việc quản lý bồi dưỡng năng lực cho giáo viên mầm non, nêu cái nhìn chuyên ngành sâu sắc về sư phạm và mô phạm về kỹ năng nghiệp vụ Sư phạm trong bồi dưỡng năng lực cho giáo viên hiện nay. Tuy nhiên, nội dung cuốn sách chủ yếu là các lý thuyết giáo dục được hệ thống lại mà rất ít nội dung phân tích về vai trò của quản lý giáo dục..

Tác giả Nguyễn Đăng Doanh trong đề tài *Quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên mầm non trên địa bàn Quận Ngô Quyền, Hải Phòng* theo chuẩn nghề nghiệp đã nêu lên các phương pháp quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non một cách hiệu quả, đang được lưu hành và sử dụng cho các trường mầm non cả nước. Vận dụng trong đánh giá, phân tích thực trạng bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non trên địa bàn Quận Ngô Quyền,

Hải Phòng theo chuẩn nghề nghiệp, tác giả đã đưa ra một số cải cách về trực quan, tư duy của ban giám hiệu các trường về quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non trên địa bàn Quận Ngô Quyền, Hải Phòng theo chuẩn nghề nghiệp. Tuy nhiên, nghiên cứu chỉ mới dừng ở phương pháp quản lý mà không đi sâu vào vai trò của các nhà quản lý.

Tác giả Nguyễn Hồng Nhung trong đề tài *Quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên mầm non trên địa bàn huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương* đã khẳng định vai trò của ban giám hiệu, trong đó vai trò của hiệu trưởng là quan trọng nhất trong các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non. Thông qua kết quả khảo sát, đánh giá thực trạng quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non trên địa bàn huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương, tác giả đề xuất 5 nhóm giải pháp để nâng cao hiệu quả quản lý, bao gồm: Đổi mới phương pháp quản lý, hoàn thiện quy trình quản lý, tăng cường kiểm tra giám sát và nâng cao chất lượng sinh hoạt tổ chuyên môn.

Ngoài ra còn một số công trình nghiên cứu đáng chú ý về quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp như: *Thực trạng quản lý đội ngũ giáo viên mầm non các tỉnh miền trung theo chuẩn nghề nghiệp của tác giả Trần Nguyễn Lập; Quản lý bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non Quận Nam Từ Liêm, đáp ứng chuẩn nghề nghiệp của Tác giả Hoàng Gia Minh; Hoàn thiện quản lý bồi dưỡng kỹ năng nghiệp vụ giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp của tác giả Hoàng Thanh Vân; Quản lý bồi dưỡng giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp - Yêu cầu nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ trong đổi mới giáo dục mầm non hiện nay* của tác giả Thái Duy Tuyên... Các nghiên cứu trên đều khẳng định vai trò của quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp, đề xuất các biện pháp nâng cao chất lượng quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn theo chuẩn nghề nghiệp cho giáo viên mầm non đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và phát triển giáo dục mầm non nước ta giai đoạn hiện nay.

2.2. Các nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non

Bồi dưỡng năng lực cho giáo viên mầm non là đề tài được nhiều tác giả quan tâm nghiên cứu từ các góc độ khác nhau trong khoảng hai thập kỉ gần đây, một số nghiên cứu với các nội dung tiêu biểu như:

Trong đề tài *Bồi dưỡng năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho giáo viên mầm non quận Hồng Bàng, thành phố Hải Phòng*, tác giả Phạm Nguyễn Kim Thoa đã nêu một số khái niệm liên quan đến bồi dưỡng năng lực chuyên môn nghiệp vụ sư phạm nói chung và những lý luận về bồi dưỡng năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho giáo viên mầm non; kinh nghiệm về bồi dưỡng năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho giáo viên mầm non, xác định nội dung, tiêu chí, phương pháp bồi dưỡng từ chương trình giáo dục mầm non.

Đề tài *Bồi dưỡng nghiệp vụ cho giáo viên mầm non trường mầm non thành phố Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn theo hướng chuẩn nghề nghiệp* của tác giả Đỗ Quốc Anh nghiên cứu khía cạnh đa dạng, đặc trưng về các vấn đề khó khăn giáo viên mầm non trường mầm non mới vào nghề trên địa bàn thành phố miền núi và các giải pháp giáo dục phong phú mang tính định hướng, phù hợp với các nguyên tắc sư phạm, tâm sinh lí lứa tuổi để ngăn chặn và khắc phục những tình huống trên.

Trong nghiên cứu *Tổ chức bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ nhằm chuẩn hóa nghề nghiệp cho giáo viên mầm non trên địa bàn TP Thái Nguyên*, tác giả Lưu Thị Kim Phượng đã tập trung làm rõ nội dung chuyên môn nghiệp vụ của GVMN. Trên cơ sở lý luận và kết quả khảo sát thực trạng việc bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho GVMN ở địa bàn thành phố Thái Nguyên, tác giả đã đề xuất bốn biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động bồi dưỡng. Trong đó, người viết nhấn mạnh việc nâng cao nhận thức cho GV về việc nâng năng lực chuyên môn là một hoạt động cần thiết, tạo tiền đề cho hoạt động bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ nhằm chuẩn hóa nghề nghiệp cho GVMN đạt hiệu quả.

Ngoài ra, có nhiều nghiên cứu hướng tới tìm các biện pháp bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho GVMN hiệu quả như *Giải pháp bồi dưỡng chuẩn hóa giáo viên mẫu giáo theo hướng chuẩn nghề*

ng nghiệp các tỉnh Duyên hải miền Trung (2016) của tác giả Nguyễn Huy Thông; Một số giải pháp bồi dưỡng nghiệp vụ đội ngũ giáo viên mầm non trên địa bàn thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh (2018) của tác giả Vũ Đức Mỹ năm 2018; Tổ chức bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ nhằm chuẩn hóa nghề nghiệp cho giáo viên mầm non trên địa bàn TP Thái Nguyên (2016) của Tác giả Lưu Thị Kim Phượng;... Các nghiên cứu trên đều hướng tới tìm ra biện pháp nhằm tìm ra lời giải cho bài toán làm thế nào để bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho đội ngũ GVMN đang thực dạy ở các địa phương trong cả nước. Mặc dù kết quả nghiên cứu hướng tới các biện pháp khác nhau nhưng hầu hết đều có điểm chung là: tác động vào nhận thức của CBQL và GV, lập các kế hoạch bồi dưỡng chuyên môn cho GVMN phù hợp với thực tiễn điều kiện dạy học ở mỗi địa phương.

2.3. Nhận xét tổng quan và xác định nội dung hướng nghiên cứu

Qua tổng quan các công trình nghiên cứu, có thể nhận thấy rằng các nghiên cứu đã làm rõ vai trò quan trọng của bồi dưỡng năng lực chuyên môn đối với giáo viên mầm non, coi đây là điều kiện thiết yếu để nâng cao chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục trẻ. Các công trình cũng chỉ ra rằng hoạt động bồi dưỡng cần được tổ chức theo nhiều hình thức, gắn với chuẩn nghề nghiệp và phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng cơ sở giáo dục. Đồng thời, các nghiên cứu đã đề xuất nhiều biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng như nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý và giáo viên, xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch bồi dưỡng, huy động và sử dụng hiệu quả các nguồn lực, cũng như tăng cường kiểm tra, đánh giá. Những biện pháp này được xây dựng trên cơ sở kết hợp giữa lý luận và thực tiễn, góp phần định hướng phát triển đội ngũ giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số khoảng trống nghiên cứu. Một số công trình chưa đi sâu phân tích nguyên nhân của những hạn chế trong quản lý hoạt động bồi dưỡng để đề xuất các biện pháp có tính đặc thù theo từng bối cảnh. Bên cạnh đó, chưa có nghiên cứu chuyên sâu về quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non tại các cơ sở thực trên địa bàn thị phường Quỳnh Mai, tỉnh Nghệ An.

Trên cơ sở kế thừa và phát triển các kết quả nghiên cứu trước, bài báo tập trung vào các nội dung chính sau: (1) làm rõ cơ sở lý luận về quản lý và bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non; (2) khảo sát và phân tích thực trạng quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực chuyên môn tại các trường mầm non tư thục trên địa bàn phường Quỳnh Mai, tỉnh Nghệ An; (3) đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non trong bối cảnh nghiên cứu cụ thể.

III. KẾT LUẬN

Bài báo đã tổng quan các nghiên cứu về bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non và quản lý hoạt động bồi dưỡng theo chuẩn

nghề nghiệp ở Việt Nam. Kết quả tổng quan cho thấy các công trình đã khẳng định vai trò quan trọng của bồi dưỡng trong phát triển đội ngũ giáo viên mầm non, đồng thời đề xuất nhiều biện pháp quản lý như nâng cao nhận thức, xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện, huy động nguồn lực và kiểm tra, đánh giá. Tuy nhiên, vẫn còn thiếu những nghiên cứu chuyên sâu gắn với đặc thù của các cơ sở mầm non tư thục ở từng địa phương cụ thể. Trên cơ sở đó, bài báo xác định hướng nghiên cứu tiếp theo là làm rõ cơ sở lý luận, khảo sát thực trạng và đề xuất biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non tại các trường mầm non tư thục trên địa bàn phường Quỳnh Mai, tỉnh Nghệ An.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đỗ Quốc Anh (2020). *Bồi dưỡng nghiệp vụ cho giáo viên mầm non trường mầm non thành phố Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn theo hướng chuẩn nghề nghiệp*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Nguyễn Đăng Doanh (2018). *Quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên mầm non trên địa bàn quận Ngô Quyền, Hải Phòng theo chuẩn nghề nghiệp*. Luận văn thạc sĩ, Đại học Giáo dục – Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Nguyễn Hồng Nhung (2021). *Quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên mầm non trên địa bàn huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Nguyễn Thị Thế Bình (Chủ biên) (2017). *Quản lý rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ sư phạm trong đào tạo giáo viên mầm non*. Hà Nội: Nxb Đại học Sư phạm.
- Nguyễn Huy Thông (2016). *Giải pháp bồi dưỡng chuẩn hóa giáo viên mẫu giáo theo hướng chuẩn nghề nghiệp các tỉnh Duyên hải miền Trung*. Hà Nội: Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Phạm Nguyễn Kim Thoa (2017). *Bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên mầm non quận Hồng Bàng, thành phố Hải Phòng*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Lê Thị Tuyết Mai (2021). *Phát triển đội ngũ giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp ở quận 9, thành phố Hồ Chí Minh*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
- Hoàng Gia Minh (2019). *Quản lý bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non quận Nam Từ Liêm đáp ứng chuẩn nghề nghiệp*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên.
- Vũ Đức Mỹ (2018). *Một số giải pháp bồi dưỡng nghiệp vụ đội ngũ giáo viên mầm non trên địa bàn thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Thái Duy Tuyên (2020). Quản lý bồi dưỡng giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp – Yêu cầu nâng cao năng lực chuyên môn trong đổi mới giáo dục mầm non hiện nay. *Tạp chí Giáo dục*, (11).